

Sygn. akt I CSK 4282/22

POSTANOWIENIE

Dnia 27 stycznia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska

w sprawie z powództwa M. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w N.
przeciwko B. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym 27 stycznia 2023 r. w Izbie Cywilnej w Warszawie,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z 30 listopada 2021 r., sygn. akt VII AGa 1015/20,

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od pozwanego na rzecz powoda koszty postępowania kasacyjnego w kwocie 2700 (dwa tysiące siedemset) zł.**

UZASADNIENIE

Powód M. spółka z o.o. w N. ostatecznie domagał się zasądzenia od pozwanej B. sp. z o.o. w W. kwot: 220 000 zł., 51 000 zł oraz 1 829 000 zł. Z ustawowymi odsetkami z tytułu kar umownych naliczonych pozwanemu przez powoda na podstawie łączącej strony bliżej opisanej umowy z 21 lipca 2010 r. o pełnienie przez pozwaną Spółkę funkcji inwestora zastępczego przy realizacji zadania inwestycyjnego „B.”. Wyrokiem z 31 lipca 2020 r. Sąd Okręgowy w Warszawie zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 192 000 zł. z odsetkami ustawowymi, oddalając powództwo w pozostałej części. Wyrokiem z 30 listopada 2021 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie odrzucił apelację pozwanego w części

zaskarżającej rozstrzygnięcie o oddaleniu powództwa oraz oddalił apelację pozwanego w pozostałej części. Pozwana Spółka wniosła skargę kasacyjną, opierając wniosek o jej przyjęcie do rozpoznania na przyczynach kasacyjnych objętych art. 398⁹ § 1 pkt 3 i 4 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji, służącym ochronie interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa, wkład Sądu Najwyższego w rozwój orzecznictwa i nauki prawa oraz eliminowanie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu nieważnym lub orzeczeń oczywiście niezgodnych z prawem. Stosownie do 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w razie wykazania przez stronę, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Z punktu widzenia funkcji oraz założeń skargi kasacyjnej jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia, rolą „przedsądu” jest wstępna selekcja skarg pod kątem spełniania wymienionych wyżej kryteriów (przyczyn kasacyjnych) kwalifikujących skargę do jej przedstawienia Sądowi Najwyższemu w celu merytorycznego rozpoznania.

We wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania skarżący powołał się na przyczynę kasacyjną z art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c. wskazując, że nieważność postępowania przed Sądem drugiej instancji wynikała z naruszenia art. 379 pkt 4 k.p.c., albowiem skład sądu był sprzeczny z przepisami prawa ze względu na rozpoznanie sprawy w składzie jednoosobowym przez sędziego delegowanego przez Ministra Sprawiedliwości do orzekania w Sądzie Apelacyjnym w Warszawie. W tej sprawie powód jest podmiotem kontrolowanym przez Skarb Państwa, którego przedstawiciel delegował sędziego do pełnienia obowiązków w Sądzie Apelacyjnym, wskutek doszło do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 Konstytucji RP, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw

człowieka i podstawowych wolności. Wbrew wywodom wniosku nie zachodzi przywołana przesłanka nieważności postępowania. Rozpoznający sprawę w drugiej instancji sędzia został delegowany do pełnienia obowiązków orzeczniczych w Sądzie Apelacyjnym, nie ma zaś podstaw do przyjęcia, że jego delegacja została udzielona niezgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. prawo o ustroju sądów powszechnych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2072 z późn. zm.) lub z naruszeniem ustawowej kompetencji Ministra Sprawiedliwości wynikającej z art. 77 § 1 tej ustawy. Brak również podstaw do przyjęcia, że w sprawie były podejmowane jakiekolwiek czynności jurysdykcyjne po upływie okresu delegacji (zob. uchwała siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 24 maja 2012 r., III CZP 77/11, OSNC 2012, nr 11, poz. 123).

Skarżący zarzucił natomiast niezgodność delegacji z przepisami Konstytucji RP, wymienionych aktów prawa międzynarodowego i prawa europejskiego, co miało skutkować naruszeniem standardu niezawisłości i bezstronności w niniejszej sprawie, a w konsekwencji prowadzić do tego, że skład sądu orzekającego był sprzeczny z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c. (zob. uchwała składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20). W wyroku z dnia 16 listopada 2021 r. w połączonych sprawach od C- 748/19 do C-754/19 Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej orzekł, że „Artykuł 19 ust. 1 akapit drugi TUE odczytywany w świetle art. 2 TUE oraz art. 6 ust. 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/343 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie wzmocnienia niektórych aspektów domniemania niewinności i prawa do obecności na rozprawie w postępowaniu karnym należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie przepisom krajowym, zgodnie z którymi minister sprawiedliwości państwa członkowskiego może, na podstawie kryteriów, które nie zostały podane do publicznej wiadomości, z jednej strony delegować sędziego do sądu karnego wyższej instancji na czas określony albo na czas nieokreślony, zaś z drugiej strony w każdym czasie, na podstawie decyzji, która nie zawiera uzasadnienia, odwołać sędziego z tego delegowania, niezależnie od tego, czy nastąpiło ono na czas określony, czy na czas nieokreślony.” Należy jednak zaznaczyć, że ten wyrok dotyczy postępowania karnego i sędziów orzekających w sprawach karnych, zaś

Minister Sprawiedliwości sprawuje jednocześnie urząd Prokuratora Generalnego (art. 1 § 2 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze, teks jedn.: Dz. U. z 2022 r. poz. 1247 z późn. zm.). Na podstawie art. 13 § 2 tej ustawy jest zatem także przełożonym prokuratorów powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury (por. pkt 84 wyroku). Ponadto Trybunał podniósł w przytoczonym wyroku, że ostatecznie to do sądu odsyłającego będzie należało rozstrzygnięcie kwestii, czy w świetle zbioru zasad przypomnianych w pkt 59-73 wyroku - po przeprowadzeniu wymaganej w tym celu oceny - ogół warunków, na jakich Minister Sprawiedliwości może delegować sędziego do sądu wyższej instancji i odwołać go z tej delegacji, może skłaniać do wniosku, że w okresie delegowania sędziowie ci nie są objęci gwarancjami niezawisłości i bezstronności (zob. pkt 74 wyroku). W orzecznictwie Izby Karnej Sądu Najwyższego przyjęto zatem, że treść przytoczonego wyroku TSUE nie prowadzi do automatycznego przyjęcia, iż każdy sędzia delegowany za jego zgodą przez Ministra Sprawiedliwości nie jest sędzią niezawisłym i bezstronnym. Nie powoduje zatem automatycznie powstania bezwzględnej przyczyny odwoławczej w postaci nienależytej obsady sądu wskazanej w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Sąd Najwyższy ma natomiast obowiązek badać realizację prawa do bezstronnego i niezawisłego sądu z uwzględnieniem zawartego w tym wyroku stanowiska. Przyjęcie, że omawiana gwarancja nie została zrealizowana nie może być prostą konsekwencją samego delegowania sędziego, lecz powinna wynikać z okoliczności towarzyszących delegowaniu lub okoliczności wskazujących na brak obiektywizmu sędziego delegowanego, podważających w sposób obiektywny bezstronność, wynikających z pozycji konkretnego sędziego i jego zachowania (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 26 maja 2022 r., II KK 185/22 i z 23 czerwca 2022 r., IV KK 164/22.).

Skarżący nie wskazał w tej sprawie tego rodzaju okoliczności, ograniczając się do zasygnalizowania, że powód jest podmiotem kontrolowanym przez Skarb Państwa, błędnie przypisując Ministrowi Sprawiedliwości funkcję przedstawiciela Skarbu Państwa w tym zakresie.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się także na przesłankę objętą art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Według skarżącego, skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, albowiem pozwany został obciążony

odpowiedzialnością kontraktową z tytułu działań lub zaniechań podmiotu trzeciego tj. generalnego wykonawcy w sytuacji, w której nie ponosił z tego tytułu żadnej odpowiedzialności wobec powoda będącego inwestorem bezpośrednim, co wynika z prawidłowej wykładni łączącej strony umowy. Skarżący podkreślił aspekt ekonomiczny, skoro pozwany został obciążony karami umownymi w wysokości 30% kwoty kontraktu oraz podkreślił, że doprowadził do zakończenia budowy obiektu jakim jest Lotnisko [...].

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania na przyczynie objętej art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nakłada na skarżącego powinność wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia konkretnych przepisów prawa materialnego lub procesowego, naruszenia dostrzegalnego *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby zagłębiania się w szczegóły sprawy lub dokonywania jej poszerzonej analizy. Należy też przypomnieć, że zgodnie z powszechnie aprobowanym w orzecznictwie i nauce prawa poglądem, o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje *per se* nawet oczywiste naruszenie konkretnego przepisu, lecz jego skutek polegający na wydaniu oczywiście nieprawidłowego orzeczenia, które nie może się ostać (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 r., Nr 13, poz. 230).

Skarżący nie spełnił przedstawionych wyżej wymagań. Nie przytoczył przepisów, które Sąd Apelacyjny miałby naruszyć w sposób oczywisty i rażący. Z uzasadnienia wyroku wynika, że pozwanemu nie przypisano odpowiedzialności za wady i usterki spowodowane przez wykonawców robót budowlanych, ale za nienależyte wykonywanie przez skarżącego łączącej strony umowy z 21 lipca 2010 r. przez niezapewnienie należytego nadzoru przejawiającego się w zaniechaniu reakcji na zaistniałe wady lub usterki w wykonanych pracach, braku nadzoru nad ich usunięciem, nieinformowania inwestora bezpośredniego (powoda) o zaistniałych wadach/usterkach i konieczności podejmowania czynności względem wykonawców. W świetle jednoznacznej treści § 2 umowy, zgodnie z którym pozwany zobowiązany był do pełnienia funkcji inwestora zastępczego nie tylko w okresie trwania robót budowlanych, ale także w okresie rękojmi i gwarancji dla robót, nie ma podstaw do kwestionowania stanowiska Sądu Apelacyjnego, że o braku odpowiedzialności pozwanego z tytułu nienależytego wykonywania

obowiązków umownych nie mogło przesądzać wydanie decyzji administracyjnej w przedmiocie pozwolenia na użytkowanie inwestycji.

W tym stanie rzeczy orzeczono, jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego na rzecz powoda, który wniósł odpowiedź na skargę kasacyjną strony powodowej orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i art. 99 w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c. oraz § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r. poz. 265).